

razredno šolo z dobrim uspehom dovrši in če je tudi samo šele 12 let pri iztopu star, ga ne more šolska oblast nič več primorati, da bi še nadalje obiskal 7. in 8. razred. Ker pa večinoma tovarniških delavcev komaj pričakuje, da otrok lahko iz šole izostane, bi se prav lahko pripetilo da bi 7. in 8. razred popolnoma prazen in neobiskan ostal. Kar se pa tiče posebne meščanske šole, je pa pripomnil g. Pongratz, da taka šola prav nič ne bi pomagala delavskemu stanu in bi bilo najbolje ako se prav novo ljudsko šolo na Jesenicah gradi, potem pa da se pravi za kako obrtno šolo, katere bi bila pa le blagoslov za delavstvo v takem industrijskem kraju kakor so ravno Jesenice. Vse to je župnika Škubica tako vjezilo da je na to javni ljudski shod sklical in tam v javnosti zaničeval g. tovarniškega uradnika Pongratza. Bahal se je, da ima že 8 razrednico v žepu, ja celo da mu je že dovolil to šolo grof Corinsky, dvorni svetnik Kaltenecker, baron Schwarz itd. — Seveda je bilo to vse laž! Nadalje je govoril in obljuboval delavcem, kaj da bodo otroci vse dosegli v tovarni, ter še celo pripomnil, da bode vsak, kateri bode 8 razrednico dovršil, lahko zastopal g. uradnika Pongratza-a! (Samo mašo ne bode mogel peti)!!! — Ljudstvo je že gradove na to zidalo in je bilo skrajno razburjeno nad g. Pongratz-om, ker jim je ta resnico povedal in ker nima navado ljudstvo slepariti in jim gradove obetati, katerih mu ni mogoče graditi!!! — Sedaj se je pa reč predručilo. Dne 14. t. m. je prišel na Jesenice deželni odbornik prof. Jarc iz Ljubljane in je držal konferenco s krajnim šolskim svetom in z občinskim zastopom (seveda se k tej ni vabilo g. obč. svetovalec Pongratz-a, ker bi bila blamaža še večja); g. klerikalec Jarc je farškim podrepiškom dokazal, da je vse to kar so dosedaj v šolskem vprašanju na Jesenicah delovali, bila ena velika oslarija. Rekel je napraviti čez vse dosedanje načrte prvič rudečo in drugič plavo črto! — Osemrazrednica nima za otroka prav nobenega promena, kakor smo že prej omenili, tudi nima za industrijski kraj kakor so Jesenice tudi nobenega pomena meščanske šola, ker bi mogel še nadaljine isti učenec v študij kakih gimnazij ali realki dovršiti, potem bi bil še zmogčen za kakih boljši poklic. Razlagal jim je statistiko, da so na Kranjskem gimnazije in realke tako prepolnene, da vlada namerava še te šole reducirati ali saj novih nič več ustanoviti. Iz meščanske šole pa ostane deček trpin kakor je njegov oče! Edino bi bilo v blagor mladih delavcev da se na Jesenicah ustanovi obrtna šola (Gewerbeschule) v katerem oziru pa še on hoče z g. ravnateljem tovarne govoriti radi vpeljevanje raznih tovarni vstregajočih predmetov! To šolo bode pa potem ne samo občina temveč država in dežela izdrževala. Seveda se bode ta šola čisto neodvisno od nove ljudske šole gradila. Ljudska šola na Jesenicah pa ostane pet oziroma 6 razrednica! Stem se je naredilo Škubicovi komediji konec. Mož se je v svoji vsegomočnosti in vsegavednosti dvakrat v šolskem vprašanju grozno blamiral; I. radi prostora od železnice, katerega je imel že tudi v žepu, II. pa radi osmorožrednice. Ljudstvo naj samo sedaj sodi, ko je klerikalec klerikalca ubil. Pa tudi za Vas jeseniški šomaštri je to dober poper, ker vedno ministrirate župniku in ker smo Vam resnico v obraz povedali, ste nas začeli sovražiti! Inimicus Factus sum vobis veritatem dicens!

Iz Semic (na Kranjskem). Tu ekzistira list, imenuje se „Slovenski dom“, ki se bori za svojo ekzistenco, ki tiči do grla v vodi, a oteti ga pri najboljši volji ne morejo. Poznajo ga samo v Semicu, kjer ima baje 85 naročnikov, a drugod ga ne poznajo. Njegovi sodelovalci so različnih slojev, delavskega, trgovskega in učiteljskega stanu. Ta duševni proletarij srka svojo mladost iz „Slov. naroda“ in ta stokrat prežvečena godlja pride v „Slov. dom“, seveda ljudem v ponk. Navadno beremo v tem listu o napadih na nemško šolo v Wertschitz in tamonjšnega šolovodjo, dasiravno je ta šola popolnoma na nemški zemlji, med samimi Nemci. Ta čunja blati vsakega, ki ne trobi v njen rog, ki ni „Domov“ naročnik. „Agent Hribar, le-ta nam za župana naj bo“ se glasi geslo tega za-

kotnega lista. Proč z Nemci, katere bi dal Hribar vse podaviti, ko bi šlo po njegovem načrtu, proč z nemščino, katero je spravi ruski romar Hribar iz ljubljanskih tabel. A naš kmet, ki je hodil s trebuhom za hrupom po širni Ameriki, dobro pozna razloček med nemščino in slovenščino. S tem pa še ni rečeno, da zaničuje slovenščino, ako pravi nemški jezik je prvi, potem pridejo drugi jeziki in nazadnje slovenščina, s katero se pride, kakor jo je dobro pogodil tukajšnji kmet, do Kumpmatla. Zato se on za te kričaje še ne zmeni in pošilja svoje otroke v nemško šolo, dasiravno se mu iz druge strani grozi s kaznijo, kar je seveda velik „nonsens“. Bornirano pamet semičkih kulturonošcev karakterizira članek v eni zadnjih „Domovih“ števil, ki govori o slovenski trobojnici v nemški vasi Wertschitz. Ste pač, Šokci, ono osebo napačno instruirali, ker trobojnica ni slovenska ampak hrvatska. Mogoče pa sami svoje trobojnice ne poznate. — Dalje se očita nekemu nemškemu dijaku, da dela propagando zoper slov. šole. Zanimiva in smeja vredna je grožnja z vojaško oblastjo. Mogoče pustite „Dienstweg“ in greste osebno do vojnega ministra. — Nekemu korespondentu „Štajerca“ očitata, da nima slovenščine v oblasti, da njegovi članki niso za liste, ki so „salonfähig“ kakor „Slov. dom“, čegar urednik bi vrgel tak članek a priori v koš. Ti „Domov“ dopisun pa vedi, kar Ti Štajerc reče: Pusti politiko, katere ne razumeš, vzemi si slov. slovnico in predelaj natančno paragraf o rabi svojilnih zaimkov. Si tacuisses...

Professor dr. Ehrlich.

Ena najgroznejših bolezni človeštva je sifilitika. Huda je zlasti zaradi tega, ker se jo je smatralo za nevzdravljivo. Zdaj pa je iznajdel nemški zdravnik in učenjak profesor dr.

Ehrlich neko sredstvo, ki baje to grozno bolezen hitro ozdravi. Sredstvo se zdaj preskuša v bolnicah. Ako se dožene, da je res tako izborno, potem si je stekel profesor Ehrlich neveljivih zaslug za človeštvo.

Nemška šola v sv. Lenartu slov. gor.

(Izvirni dopis.)

Začetkom oktobra pričanja se vpisavanje v nemško šolo v sv. Lenartu slov. gor., začetkom septembra pa se vrši šolski začetek poduka. Kakor so lansko leto nekateri temni prvaški gospodje nesramno lagali, da je nemška šola „protestantovska“, tako hodijo tudi letos okoli in hujskajo z največjo brezobzirnostjo v celi okolici proti vstopu v nemško šolo. Zdaj ne pravijo več, da je šola „protestantovska“, ker jim to laž stariši ne verujejo; saj vedo vendar vsi, da se je v nemški šoli rimsko-katoliški verouk dajal. Nemški „Schulverein“ je moral tudi za vsako uro katehetu štet (6) kron plačati. Ali hujškači nastopajo zdaj z drugo lažjo. Tako lažje vedoma, da bodejo morale občine troške šolske zgradbe plačevati. Na ta način mislijo, da stariši ne bodejo otrok v nemško šolo pošiljali.

Vi stariši, ki hočete svojo deco v nemško šolo pošiljati, ne verujte tem prvaškim lažem, pokazite hujškačem vrata in povejte jim, da so navadni lažniki! Povejte tem postopačem, ki ni-

majo drugega opravka, nego da s svojimi alcohličnimi pogledi v našem domovju stariše nadlegujejo, — da plača slavbeno troško za nemško šolo v sv. Lenartu nemški „Schulverein“ na Dunaju in da ne bodejo vsolane občine niti vinarja za nemško šolo plačale.

Posiljajte, ljubi stariši, ki imate srce za svoje otroke, te v nemško šolo in ne pustite se zapeljavati od sleparjev, ki iz prozornih namerov proti nemški šoli hujskajo. Za nemško šolo ne bodejo občine prav nič plačevale in nemška šola ni „protestantovska“, marveč na nje podučuje rimsko-katoliški katehet, ki dobi 6 kron za uro...

Le v nemški šoli naučili se bodejo vaši otroci prepotrebne nemškega jezika. Vi, ljubi stariši, ne morete otrokom boljše „dote“ nego znanje nemščine dati. To edino jim bode v življenju koristilo.

Zakaj hujskajo nekateri temni gospodje proti nemški šoli? Ne zaradi tega, da ne bi občine troške plačevale. Kajti prvaški lažniki vedo prav dobro, da to ni resnica in da je nemški „Schulverein“ nemško šolo plačal. Ali prvaki hočejo, da bi kmet neumen ostal, da bi se pustil še nadalje za nos voditi in izkoriščati. Prvaški troti hočejo i zanaprej na troške kmetškega ljudstva brez dela dobro živeti. Čim manj izobražen je kmet, tem manj razume nemščine. In čim manj zna nemško brati in pisati, tem bolje se godi prvaškim dohtarskim izsalcem, ki pustijo kmeta tudi za 10 vinarjev zarubiti, kakor se je to v sv. Lenartu že zgodilo...

Ako hočete torej, dragi stariši, da se bode vašim nežnim otrokom v bodoče bolje godilo, potem ostanite zvesti svoji objubi in pošiljte svoje otroke v nemško šolo. Zdaj imate priložnost, da jim pomagate in da jih izobrazite. Še ob vašem grobu vam bodejo otroci hvaležni, da ste za njih izobrazbo in za pridobitev znanja nemščine skrbeli.

Vsi v nemško šolo!

Novice.

„Štajerčevi kmetijski koledar“ izšel bode i letos pravočasno in izborno. Že danes lahko trdimo, da bode vsebina imenitna. Mislimo, da nikdo ne more boljšega v slovenskem jeziku pisanega koledarja pokazati. Gotovo, mnogo je danes koledarjev in tudi v slovenskem jeziku jih imamo celo vrsto. Ali kateri bi se mogel z našim primerjati? Vsi ti koledarji so namreč proračunjeni na dobiček. Mi pa v začetku nismo izdali svojega koledarja zaradi dobička, in tudi sedaj nameravamo ljudstvu brez ozira na dobiček ali izgubo nekaj dobrega poceni v roko podati. Vsebina našega koledarja, bode tudi letos gospodarska, zabavna in podučna. Naše pripravljanje je, da potrebuje ljudstvo, zlasti pa slovenski kmet, še mnogo gospodarskega poduka. Dandanes ne more kmet „po stari navadi“ gospodariti, kajti dandanes je konkurenca vse drugačna, danes so davki veliko večji. Z eno besedo, — danes mora kmet z vsemi umetnimi in naravnimi sredstvi delovati, mora pa tudi izborno računati. Iz tega vzroka smo v svojem listu „Štajercu“ vedno gospodarske članke objavljali in storimo to tudi v našem koledarju. Pri temu pa nočemo zanemariti podučnega dela vsebine našega koledarja. Ljudstvo mora pridobiti širje duševno obzorje in svetovno naziranje. Slovensko ljudstvo je le vsled tega tako poklerikaljeno, ker se ni nikdo za njegove duševno izobrazbo brigal. Hujskali so ljudstvo v vse mogoče politične nazore, ali predpogojev za pravo izobrazbo, objektivnosti mišljenja mu niso dali. Mi z veseljem in ponosom trdimo, da smo tudi v tem oziru svojo časnikarsko dolžnost storili. Podučevali smo ljudstvo v pravem pomenu besede. Grajali smo politično gonjo gotovih duhovnikov, ali dotaknili se nismo nikdar verskih nazorov našega ljudstva. Grajali smo fanatizem v politiki in sploh v javnem življenju in mi nismo nikdar v poboje in umore hujskali, kakor storijo slovensko-prvaški listi to sleherni dan. Vsled tega smo tudi v našem koledarju vedno podučevali in storiti hočemo to tudi letos. Sicer pa tudi nismo na zabavni del pozabili. Takih „povesti“

Kupujte „Štajerčeve“

užigalice! Glavna zaloga firma Slawitsch v Ptuj.